

Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi

Streszczenie raportu końcowego z badania „Młodzi ludzie w procesach transformacji energetycznej bełchatowskiego regionu węglowego. Rozpoznanie potencjału kompetencyjnego”

Fundusze Europejskie
dla Łódzkiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Spis treści

Wprowadzenie i cel projektu	3
Obszar badania	3
Zmiany w sektorze energetycznym	3
Grupa badawcza	3
Metodyka badania	4
Etap pierwszy	4
Etap drugi	4
Etap trzeci	4
Doświadczenia i plany edukacyjne	5
Kompetencje młodych mieszkańców OT WŁ	5
Zmiany w energii a edukacja i wiedza	6
Doświadczenia zawodowe	6
Przedsiębiorczość młodych mieszkańców OT WŁ	7
Ocena regionu jako miejsca do życia i pracy	7
Przywiązanie do regionu	8
Zmiany w energetyce	8
Podsumowanie	9
Niewykorzystane umiejętności	9
Wybór między życiem a pracą	9
Brak jasnych informacji o zmianach w energii	9
Podejście do nauki	9
Wnioski i rekomendacje	10
Edukacja i umiejętności	10
Rynek pracy i praca	10
Zmiany w energetyce i rozwój regionu	11

Wprowadzenie i cel projektu

Projekt badawczy pod nazwą „Młodzi ludzie w procesach transformacji energetycznej bełchatowskiego regionu węglowego. Rozpoznanie potencjału kompetencyjnego” zrealizowano w 2025 roku. Projekt wykonała Agencja Badawcza EDBAD. Zleceniodawcą był Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi.

Celem projektu było sprawdzenie, jak młode osoby mogą brać udział w zmianach gospodarczych w regionie. Badanie dotyczyło Obszaru Transformacji Województwa Łódzkiego, w skrócie OT WŁ. Analiza uwzględniała odchodzenie od węgla jako źródła energii.

Obszar badania

Obszar Transformacji Województwa Łódzkiego obejmuje 35 gmin. Gminy te leżą w podregionach piotrkowskim i sieradzkim. Obszar ten zajmuje 20,1% powierzchni województwa łódzkiego. Mieszka tam około 17% mieszkańców województwa.

Region jest silnie związany z działalnością Kompleksu Górniczo-Energetycznego „Bełchatów”. w jego skład wchodzi kopalnia węgla brunatnego oraz elektrownia. Przez wiele lat kompleks ten był głównym pracodawcą w regionie. w 2019 roku w PGE GiEK oraz w firmach współpracujących pracowało około 20 tysięcy osób.

Zmiany w sektorze energetycznym

Zmiany w sektorze energetycznym są prowadzone przy wsparciu Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Zostały one także opisane w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego.

Do 2030 roku planowany jest duży spadek liczby miejsc pracy w sektorze energetycznym. Spadek ten ma wynieść ponad 40%. Ograniczenie wydobycia węgla może pogorszyć sytuację finansową gmin. Gminy te w dużym stopniu korzystają z dochodów z działalności PGE GiEK. Zmiany te mogą zwiększyć bezrobocie. Mogą też powodować wyjazdy młodych osób z regionu.

Grupa badawcza

Badanie objęło osoby w wieku od 18 do 29 lat. Osoby te mieszkają na terenie OT WŁ. Łączna liczba badanych osób wynosi 47 300. Liczba kobiet i mężczyzn jest podobna.

Analiza dotyczyła osób, które:

- pracując,
- uczą się,
- pracując i uczą się jednocześnie.

Celem badania było poznanie sytuacji młodych osób. Analiza dotyczyła także ich możliwości pracy w warunkach zachodzących zmian gospodarczych.

Metodyka badania

Badanie wykonano w trzech etapach. Każdy etap miał inny cel. Etapy uzupełniały się wzajemnie. Dzięki temu możliwe było lepsze poznanie sytuacji młodych osób z OT WŁ.

Etap pierwszy

W pierwszym etapie przeanalizowano dostępne dane. Dotyczyły one sytuacji regionu. Analiza opisywała warunki społeczne i gospodarcze. Na tej podstawie przygotowano dalsze etapy badania.

Etap drugi

Drugi etap obejmował badanie ankietowe. Wywiady prowadzono bezpośrednio z badanymi osobami. Do zbierania odpowiedzi używano komputerów.

W badaniu wzięło udział co najmniej 600 osób. Taka liczba pozwalała na uzyskanie wiarygodnych wyników. Łącznie przeprowadzono 648 wywiadów. w tej liczbie znalazło się 30 wywiadów próbnych.

Etap trzeci

Trzeci etap obejmował rozmowy grupowe. Ich celem było lepsze zrozumienie wyników ankiety. Rozmowy dotyczyły doświadczeń i opinii uczestników.

Przeprowadzono trzy spotkania grupowe. Wzięły w nich udział:

- osoby pracujące,
- osoby uczące się,
- osoby pracujące i uczące się jednocześnie.

Przed rozpoczęciem badania przeprowadzono jedno spotkanie próbne.

Doświadczenia i plany edukacyjne

Młodzi mieszkańcy OT WŁ często się uczą. Najczęściej wybierają licea, technika i studia pierwszego stopnia. Są to najpopularniejsze formy nauki w regionie. Stanowią one ponad 60% wszystkich wyborów. Pokazuje to, że tradycyjna nauka jest nadal ważna.

Większość badanych osób, czyli 62%, uczy się w regionie OT WŁ. Pozostałe 38% wyjeżdża do innych miast. Najczęściej są to Łódź, Wrocław lub Kraków. Powodem wyjazdu jest mała oferta szkół w regionie. Badani uważają też, że nauka w dużych miastach ma wyższy poziom.

Forma nauki zależy od pracy. Osoby pracujące częściej wybierają studia niestacjonarne. Dotyczy to 69,2% tej grupy. Wybierają też inne elastyczne formy nauki. Dzięki temu mogą łączyć pracę z nauką i utrzymać się samodzielnie.

Badani zwracają uwagę na naukę zawodową i techniczną. Ich zdaniem daje ona praktyczne umiejętności. Takie wykształcenie pomaga znaleźć pracę. Daje też większą stabilność zatrudnienia w regionie.

Kompetencje młodych mieszkańców OT WŁ

Młodzi mieszkańcy OT WŁ posiadają różne umiejętności. Są to zarówno umiejętności praktyczne, jak i społeczne. w badaniu częściej wskazywano na umiejętności ogólne. Rzadziej pojawiały się umiejętności specjalistyczne.

Wśród umiejętności praktycznych najczęściej wymieniano obsługę komputera. Wskazało ją 89% badanych. Często podawano także znajomość języka obcego. Dotyczyło to 85,6% osób. Umiejętności specjalistyczne pojawiały się rzadziej. Dotyczyło to na przykład uprawnień SEP, umiejętności spawania lub zaawansowanej wiedzy informatycznej. Może to wynikać z mniejszego dostępu do praktycznego kształcenia zawodowego. Może to też świadczyć o krótkim stażu pracy badanych osób.

Poziom umiejętności społecznych był bardzo wysoki. Prawie wszyscy badani wskazywali na dobrą kulturę osobistą. Dotyczyło to 99,4% osób. Wysoko oceniano także samodzielność. Wskazało ją 98,5% badanych. Umiejętności te są uznawane za ważne na rynku pracy.

Badani podkreślali także znaczenie umiejętności kontaktu z innymi ludźmi. Ważna jest również odporność na stres. Istotna jest też zdolność dostosowania się do zmian. Umiejętności te pomagają utrzymać pracę lub naukę w czasie zmian gospodarczych i społecznych.

Zmiany w energii a edukacja i wiedza

Młodzi mieszkańcy OT WŁ uważają, że szkoły w regionie nie przygotowują do zmian w energii. Oferta nauki jest ich zdaniem zbyt mała. Nie pokazuje nowych zawodów.

W regionie brakuje kierunków związanych z nowymi źródłami energii. Brakuje też nauki o pojazdach elektrycznych i nowoczesnych maszynach. z tego powodu wiele młodych osób uczy się poza regionem. Najczęściej wybierają duże miasta.

Większość badanych ma małą wiedzę o zmianach w energetyce. Nie wiedzą, jak te zmiany wpłyną na pracę i życie. Brakuje prostych informacji na ten temat. Dlatego zmiany te są trudne do zrozumienia.

Badani wskazują, że w szkołach brakuje zajęć o energii i rynku pracy. Ich zdaniem potrzebne są jasne wyjaśnienia i przykłady. Takie działania mogłyby pomóc młodym osobom w wyborze drogi zawodowej.

Większość badanych nie planuje pracy w nowych zawodach związanych z energią. Dotyczy to 68,7% osób. Najczęściej wskazywano pracę przy dronach oraz przy samochodach elektrycznych. Zainteresowanie tymi pracami jest jednak niskie.

Badani uważają te zawody za trudno dostępne. Wskazują na brak szkół i kursów w regionie. Podkreślają też brak praktycznego przygotowania do pracy.

Doświadczenia zawodowe

Młodzi mieszkańcy OT WŁ zaczynają pracę dość wcześnie. Najwięcej osób, czyli 35%, podjęło pierwszą pracę po szkole średniej lub zawodowej. Kolejne 20,5% zaczęło pracę jeszcze w czasie nauki. Głównym powodem była chęć posiadania własnych pieniędzy. Ważna była też potrzeba niezależności od rodziny.

Większość młodych osób pracuje w regionie. Dotyczy to 88,3% badanych. Najczęściej pracują w handlu, logistyce, gastronomii oraz przy naprawie pojazdów. w tych branżach pracuje 42,9% osób. Kolejną grupą są przemysł i budownictwo. Pracuje tam 23,3% badanych.

Mimo że region jest związany z energią, niewiele osób pracuje w tym obszarze. Tylko 4,5% badanych wskazało pracę związaną z energią. Pokazuje to, że młode osoby rzadko wybierają takie zawody.

Większość badanych ma stałą formę pracy. Ponad 70% osób pracuje na umowę o pracę. Młode osoby wolą umowę bez określonego końca. Taka umowa daje im poczucie bezpieczeństwa. Ułatwia też planowanie przyszłości, na przykład mieszkania lub rodziny.

Ponad połowa badanych, czyli 56,2%, uważa obecną pracę za docelową. Kolejne 20,8% traktuje ją jako pracę na pewien czas. Najczęstszym powodem zmiany pracy jest chęć zdobycia nowego doświadczenia. Wskazało to 40,2% osób. Inne powody to niskie zarobki oraz brak możliwości rozwoju.

Większość pracujących osób, czyli 82%, uważa, że ich umiejętności są używane w pracy. Część badanych nie ma jednak takiego poczucia. Te osoby częściej myślą o zmianie zawodu. Gotowość do zmiany kwalifikacji zadeklarowało 38% badanych.

Przedsiębiorczość młodych mieszkańców OT WŁ

Zainteresowanie własną firmą wśród młodych mieszkańców OT WŁ jest niskie. Ponad 70% badanych nie planuje założenia własnej firmy. Tylko około 13–14% bierze taką możliwość pod uwagę w przyszłości.

Młode osoby rzadko chcą podejmować ryzyko. Częściej wybierają stałą pracę. Daje im ona poczucie bezpieczeństwa.

Główne powody rezygnacji z własnej firmy to obawy o pieniądze. Badani wskazują także na brak środków na start. Ważnym problemem są też trudne i niejasne przepisy. Dotyczy to podatków oraz składek ZUS. z tego powodu praca na etacie jest uznawana za bezpieczniejszą.

Ocena regionu jako miejsca do życia i pracy

Młodzi mieszkańcy OT WŁ mają mieszane opinie o regionie. Uważają go za dobre miejsce do życia. Jednocześnie gorzej oceniają możliwości pracy i rozwoju.

Najlepiej oceniane są codzienne warunki życia. Badani chwalą łatwy dostęp do sklepów i usług. Wskazują też na niższe koszty utrzymania. Pozytywnie oceniane jest także środowisko naturalne. Młode osoby doceniają spokój, brak tłumów oraz bliskość zieleni.

Gorzej oceniane są możliwości pracy. Tylko około 30% badanych uważa, że łatwo znaleźć dobrą pracę. Około 32% widzi możliwości rozwoju zawodowego. Słabo oceniany jest też transport publiczny. Pozytywną opinię ma na jego temat 44% osób.

Problemy z transportem są większe w małych gminach. Utrudnia to dojazdy do szkoły i pracy. Ogranicza też możliwość zmiany miejsca nauki lub zatrudnienia.

Przywiązanie do regionu

Młodzi mieszkańcy OT WŁ często chcą zostać w regionie. Najważniejszym powodem jest rodzina i znajomi. Wskazało na to 88,8% badanych. Drugim ważnym powodem jest własne mieszkanie. Dotyczy to 58% osób.

Dla wielu osób te sprawy są ważniejsze niż praca. Pokazuje to, że młodzi ludzie cenią spokój i stałe życie w jednym miejscu.

Jednocześnie badani wskazują powody wyjazdu. Najczęściej jest to brak rozwoju w pracy. Wskazało na to 56,5% osób. Kolejnym powodem jest brak dobrej pracy. Dotyczy to 50,8% badanych.

Osoby z wyższym wykształceniem częściej myślą o wyjeździe. Najczęściej wybierają duże miasta. Uważają, że tylko tam mogą znaleźć lepszą pracę. Pokazuje to potrzebę tworzenia nowych miejsc pracy w regionie. Ważne są też szkoły wyższe i wsparcie dla własnych firm.

Zmiany w energetyce

Zmiany w energetyce budzą u młodych osób głównie obawy. Wiele osób boi się utraty pracy. Obawiają się też wzrostu bezrobocia. Część badanych boi się wyjazdu z regionu.

Młode osoby często czują niepewność. Wynika ona z braku jasnych informacji. Badani uważają, że urzędy i władze za mało tłumaczą planowane zmiany.

Wiedza młodych osób o zmianach jest mała. Wiedzą, że kopalnie i elektrownie będą zamykane. Wiedzą też o zmniejszeniu liczby miejsc pracy. Najczęściej mówi się o zbiorniku wodnym na terenach po kopalni.

Inne pomysły są mało znane. Dotyczy to pojazdów elektrycznych i nowych zakładów pracy. Dla wielu osób są to nowe tematy.

Mimo obaw badani widzą też dobre strony zmian. Wskazują na czystsze powietrze i lepsze środowisko. Wymieniają też turystykę i miejsca wypoczynku. Część osób widzi szansę na pracę w zawodach technicznych, takich jak elektryk lub budowlaniec.

Młode osoby chcą pracować w nowych zawodach. Warunkiem są jasne informacje. Ważna jest też nauka w szkołach i pomoc ze strony instytucji.

Podsumowanie

Młodzi mieszkańcy OT Wł są silnie związani z regionem. Cenią życie blisko rodziny i znajomych. Jednocześnie chcą się rozwijać i mieć dobrą pracę. Te dwie potrzeby często są ze sobą sprzeczne.

Niewykorzystane umiejętności

Młode osoby mają wiele umiejętności. Są otwarte na naukę i zmianę zawodu. Dobrze radzą sobie z nowymi technologiami. Mają też umiejętności społeczne. Chcą pracować w różnych branżach, nie tylko w handlu czy logistyce. Lokalny rynek pracy nie oferuje jednak wielu takich miejsc.

Wybór między życiem a pracą

OT Wł jest dobrze oceniany jako miejsce do życia. Młodzi chwalą niskie koszty utrzymania i spokojne otoczenie. Ważna jest też bliskość rodziny. Jednocześnie brakuje dobrze płatnej pracy i możliwości rozwoju. To sprawia, że część młodych osób myśli o wyjeździe.

Brak jasnych informacji o zmianach w energii

Zmiany w energetyce są częściej odbierane jako zagrożenie niż szansa. Młode osoby nie mają jasnych informacji o planach i nowych miejscach pracy. Brakuje prostych wyjaśnień i przykładów. z tego powodu wiedza o nowych branżach jest mała. Nie wpływa ona na wybór szkoły ani pracy.

Podejście do nauki

Młode osoby wolą naukę praktyczną. Częściej wybierają szkoły zawodowe i techniczne. Uważają je za bardziej przydatne. Chętnie łączą naukę z pracą. Dzięki temu mogą się utrzymać i zdobywać doświadczenie.

W efekcie wiele możliwości młodych osób nie jest w pełni wykorzystanych. Dużym wyzwaniem dla regionu jest połączenie dobrych warunków życia z atrakcyjną ofertą pracy. Ważne jest, aby praca odpowiadała zmianom w gospodarce.

Wnioski i rekomendacje

Wyniki badania pokazują potrzebę wsparcia młodych osób. Dotyczy to nauki, pracy i dostępu do informacji. Ważne jest jasne mówienie o zmianach w regionie. Celem tych działań jest zatrzymanie młodych osób w OT Wł. Chodzi też o zmniejszenie ryzyka braku pracy i wyjazdów do innych regionów.

Edukacja i umiejętności

- Zwiększyć liczbę prostych kursów w regionie.
- Łączyć kursy z realną pracą.
- Uczyć konkretnych zawodów technicznych.
- Rozwijać naukę pracy z komputerem.
- Umożliwić naukę online i w weekendy.
- Wspierać szkoły zawodowe i techniczne.
- Wzmocnić pomoc w wyborze zawodu.
- Pomagać młodym poznać swoje zdolności.
- Utworzyć jedną stronę z kursami.
- Tłumaczyć zmiany w energetyce w prosty sposób.

Rynek pracy i praca

- Pomagać w zdobyciu pierwszej pracy.
- Rozwijać staże i praktyki.
- Zapewniać wsparcie doświadczonych pracowników.
- Tworzyć nowe miejsca pracy w regionie.
- Pomagać w planowaniu drogi zawodowej.

- Wspierać młodych w zakładaniu firm.
- Zapewniać prostą pomoc finansową.
- Tworzyć miejsca wspólnej pracy.
- Pokazywać dobre przykłady lokalnych firm.

Zmiany w energetyce i rozwój regionu

- Przekazywać młodym jasne informacje.
- Wyjaśniać zmiany w energetyce prostym językiem.
- Pokazywać nowe zawody i miejsca pracy.
- Organizować spotkania z pracownikami.
- Pomagać w nauce nowego zawodu.
- Łączyć szkolenia z lokalną pracą.
- Realizować małe projekty w regionie.
- Inwestować w nowe miejsca pracy.
- Pomagać młodym zostać w regionie.
- Rozwijać mieszkania i usługi.